

Overkrant

In den tijd,
gingen we regelmatig naar de kroeg **"HET VERLEGEN KONIJN"** om op ne winterse zondagavond naar de verhalen van den Jozef of Jefke zoals de mensen zegden, te luisteren. Jefke, wist van alles en had ook op alles een antwoord, dat soms zo'ne steert kreeg dat we pas in de late uren thuis kwamen. Jefke, wel dat was nen echten verteller. Ons oren gloeiden er van, ook al must ge de dingen af en toe wel eens met ne flinke schep zout nemen. Dan riepen de gasten vanop de deurpel of dat er geen zand moest zijn. Maar Jefke had naar zoiets geen oren. Die dee gewoon zijn ding. En eens dat 't hem op dreef was wist 't hem ook van geen ophouwen.

Waarom denk ik terug aan dien tijd? Awel, 'k heb gehoord dat ze dat weer doen. Een beetje samenzweerderig samen zitten zoals in den tijd van de echte Antwerpse Keldermondvertellingen. Ge kent ze wel. Van die verhalen over de "Lange Wapper in 't Steegske" of van "Den duvel op den Bloedberg", of van "t maske da ni kon liege". 'k heb mij jaren afgevraagd waar dien bloedberg was, want een plaats met zo'ne naam zeg na eerlijk...

Maar ja ik dwaal weer af.

Ene Peter heeft op Linkeroever een paar adressen gevonden en samen met zijn vrienden heeft hij besloten om op ne regenachtige zondag die Antwerpse traditie verder te zetten. 't Is dan wel nie op den deurpel dat er verteld wordt. We zijn tenslotte niet meer van gisteren! Ze doen het tegenwoordig in de huiskamers, boven de chauffage. Ze komen tegenwoordig ook van overal die mannen en madammen met hun verhalen. En ze doen het allemaal op hun manier. Maar ja, de tijden veranderen. De verhalen dus ook. Maar daar gaan we zeker ni voor thuis blijven.

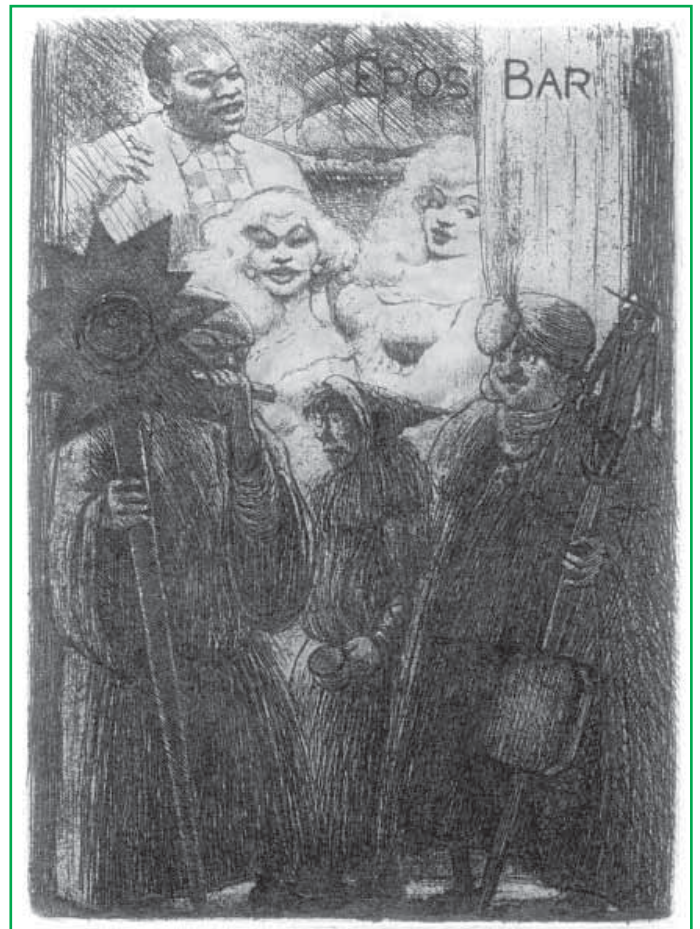
En vuer die, die het gemist hebben kunnen we alleen maar zeggen, de volgende keer beter uitslapen en niet te laat komen op d'afpraak. Da dee de me a lief toch ook nie? Te laat komen, ja m'n oren, das dan ook een goei begin.

Voor d'ander kan ik alleen maar zeggen dat ze dat **'De We-**

reld is om de hoek' noeme, en dat ze samenkomen aan het Sint-Annacentrum (SAC), Hanegraefstraat (**zie: Blz. 8 van dit kerstnummer**) met een aantal geïnteresseerden, bewoners en bezoekers van Linkeroever, om in verschillende huiskamers naar verhalen te luisteren. In ne kleine kring, zoals vroeger, om met ne koffie of nen thee naar verhalen te luisteren.

PS: omdat we dan toch al in de stemming zijn kunde je op de volgende bladzijden ook het verhaal van **Anneke** vinden, de volledige kalender van **"Kerst op Linkeroever"**, **veel sfeervolle beelekens, veel goei voornemens veur 2008, enzo** nog van die dingen lezen.

Baardmans

Jacques Goris

Anneke van Sint-Anneke

We kennen haar als een meisje uit een schilderij van Van Mieghem. Zo een meisje met een kopdoek en vuile handen zoals er vroeger wel meer meisjes rondliepen. Anneke was bekend als een echte straatrat.

Thuis, was het continu misère. Een vol kot, in één van de oude steegskes van St Andries, waar 's avonds iedereen zat te schrokken om zo rap mogelijk zijnen boterham binnen te werken om den honger te vergeten Een kot met veel lawaai, tussen vader en moeder wanneer die al eens samen thuis waren. Voor de rest was het altijd en alleen maar werken. Ne was en ne plas om den boel enigszins een beetje leefbaar te houden, na nen vollen dag aan de kaaïen voor nen cent met de andere vrouwen zakken genaaid te hebben. Als ge die cent dan al kreeg. Want meestal werden die centen opgehaald voordat ze als brood op de plank kwamen om in de kroeg betaald te worden om de schulden af te lossen. In die tijd lag den enen boot na de anderen aan de kaai, en al die boten samen werkten als een muur die het zicht op den andere kant van de stroom afschermde. De zakkennaaiers zaten meestal tussen de goederen en werden regelmatig geroepen om dringende reparaties te doen als een kraan een pallet liet vallen, of een netzak voor losgoed scheurde. Op de kaai was het altijd een drukte van jewelste, waar iedereen in de weg van de ander liep. Het was er oppassen in alle richtingen, om tussen het gebrul en gevloek langs alle kanten, het lawaai van treinen, kranen en boten te horen waar de centen te verdienen waren. De kaai was een plaats waar ge van aanpakken moest weten om overeind blijven.

Anneke had geen tijd om te dromen. Ook 's zondags niet. 's zondags gingen ze met de overzetboot naar den overkant om mosselen te verkopen.

Ze kenden een visvrouw in 't steegske die regelmatig jonge meisjes zocht om met een paar zakken mosselen, 's zondags, 't Scheld over te steken, om die daar aan de man te brengen. De flaneurs en zondagswandelaars aan de overkant wilden meestal, na een wandeling aan de Schelde en in de roes van een paar pinten op een terras, hunnen dag afsluiten met een portie verse mosselen.

In het najaar was dit een aangename verdienste temeer daar het een gelegenheid was om aan het stof van de kaaïen en de verstikkende lucht van de stegen te ontsnappen. Anneke en haar vriendinnen maakten er dan een soort uitstap van. Als ze de mosselen verkocht hadden bleven ze nog tot het donker werd. Thuis zat er toch niemand op hun te wachten. Met een paar centiemen kochten ze zichzelf een pint goedkoop bier. Zo maakten ze het zich op zondagavond dan ook eens gezellig en ontspannend onder elkaar. Als de herfst zacht was legden ze zich in het gras aan de scheldedijk en keken naar het kabbelende water tussen het riet.

De boten en het werk lagen ver weg aan de overkant, maar dat was ook maar voor morgen. Dan zouden ze weer geen tijd meer hebben en was het zalige moment van de zondag alweer ver weg. Op Sint Anneke kon Anneke zich in haar element voelen.

Anneke en haar vriendinnen waren op een zondagmiddag in het najaar aan de overkant. Ze hadden hun mosselen die dag snel verkocht. Het was het goede seizoen. Het herfstzonnetje gaf nog voldoende warmte zodat ze besloten nog wat op hun lievelingsplek aan de dijk te vertoeven. Een zachte najaarswind liet hun kopdoeken flapperen in de wind.

Een man met een tits en een fijne baard riep iets en liep in hun richting. Hij leek vriendelijk maar zij kenden het geroep en gedoe van de mannen van op 't werk op de kaaïen waar continu naar de meiskes geroepen en gefloten werd. Op de kaaïen konden ze zich verschuilen in de omgeving van de oudere vrouwen die als het er op aan kwam, geen blad voor hunne mond hielden als de gasten en kraanmannen naar de meiskes floten en riepen alsof ze niet beter te doen hadden. Het over en weer geroep en getier tussen mannen en vrouwen was er dagelijkse kost. De meiskes hadden met al dat gedoe tussen mannen en vrouwen, het blozen allang verleerd.

Als ze naar de overkant gingen gebeurde het regelmatig dat de jongens uit de nabij gelegen dorpen naar hier afdwaalden om er door te fluiten achter de meiskes van 't stad aan te zitten.

Die van den buiten dachten toen nog dat ge bij de meiskes van 't stad alles kon en op

den dijk voelden die zich struiser. Wat ze thuis niet openlijk dierven laten zien omdat ze hun fatsoen moesten houden, probeerden ze op zondag de vrije loop te laten. Want, bij de meiskes van 't stad lieten ze er geen gras over groeien. Die zouden hunnen mond wel gehouden hebben.

Op dat soort opdringerigheid waren ze voorbereid en ze wisten dat ze geen blad voor hunnen mond moesten houden als het er op aan kwam. Ze zouden laten zien wie de sterkste was en die boerenklungels zouden maar eens flink geleerd krijgen hun fatsoen te houden. Op dat punt waren Anneke en haar vriendinnen zeker geen katjes om zonder handschoenen aan te pakken. Laat ze maar komen die bengels, als ze te dicht durfden komen dan zouden ze er zekerst van langs gekregen hebben. Zoals echte straatkatten waren ze altijd voorbereid op een nummertje bekvechten.

De meiskes die mosselen verkochten werden doorgaans door de zondagswandelaars niet eens bekeken. Deze kwamen om zich ook eens te laten bedienen nadat ze dat de hele week zelf hadden moeten doen. In hun zondagse kleren voelden ze zich ook eens een hele piet. En permitteerden ze zich om voor het kleine grut dat, er ongezond en niet fatsoenlijk gekleed als mosselventertjes, probeerde de tekorten in het huishouden aan te vullen, hunne neus op te heffen. Wanneer er één van hen te vriendelijk uit den hoek kwam, had dat niet veel goeds te betekenen.

Ze hadden het gevoel dat de man met den tits achter hun jonge rokken aan zat. Dat hij zo enen was die het blauw van de hemel beloofde. En ze wisten van horen vertellen dat zoiets altijd misliep. Wat kon het hen schelen of den hemel blauw, grijs of bewolkt was. In hun leven bestond er maar één soort hemel en dat was den die dien elke dag er opnieuw voor zorgde dat ze naar de kaaïen moesten. En daar hadden ze geen tijd om naar den hemel te kijken. Ze zouden de opdringerige man met de tits pareren zoals ze dat geleerd hadden van de oudere vrouwen en zoals het de gewoonte was op de kaaïen.

Als ze met versnelde passen boven aan de dijk waren aangekomen en zich omdraiden zagen ze dat de man met de tits was blijven staan. Hij haalde enkele blaadjes papier uit zijn vestzak en begon hierop met een potlood te kribbelen.

Wat moet dat nu?, dachten ze

—“Hé, Jean, rare broekvent, durft ge niet? Staat Uw madam op u te letten!” riep blonde Marie, bij wijze van aanzet, in zijn richting.

De man reageerde hier echter niet op. Als een afwezige kribbelde hij gedreven verder terwijl hij vluchtige en schichtige blikken in hun richting wierp.

Een vrouwenstem riep uit de verte: “Eugene! Eugene!”

De man met de tits draaide zich onverwijld om en liep met de papieren in zijn hand in de richting van de vrouwenstem. —“Eugene geneert zich niet, dien broekvent heeft geen gene beuh beuh beuh,” riepen de meiskes hem achterna.

Als het frisser werd op de dijk verzamelden zich de wandelaars op de pont om over de stroom terug in de richting van de stad te varen. Onder hen herkenden ze die rare Eugene aan zijnen rieten tits. Hij droeg een vreemd staketsel over zijn schouder en klemde onder zijn arm een map tegen zich aan, zoals de ingenieurs op de kaaïen als ze de kranen inspecteerden. Zijn madam was duidelijk herkenbaar omdat ze een rol papier vasthield. Van op de dijk zagen ze Eugene en zijn madam aan boord stappen van de veerboot. Was dien Eugene, ook nen ingenieur?, vroegen ze zich af.

Jaren later, meende ze zich te herkennen op een zwart-wit afbeelding die ze bij toeval in een vergeten gazet opmerkte. De tekst onder de afbeelding begreep ze niet. Met veel moeite kon ze wel de titel ontcijferen: een schilderij met drie werkmeiskes aan de Schelde, door Eugene Van Mieghem. Eén van de werkmeiskes had de gezichtstrekken die ze af en toe in de spiegel herkende als die uit haar jonge jaren.

De krant bewaarde ze samengevouwen in een schuif van het dressoir. Een restant van vroeger, opgebaard tussen een gepolierde oesterschelp, een gedroogde bloem, de resten van goedkope juwelen en een paar doodsbriefjes en andere dierbare herinneringen.

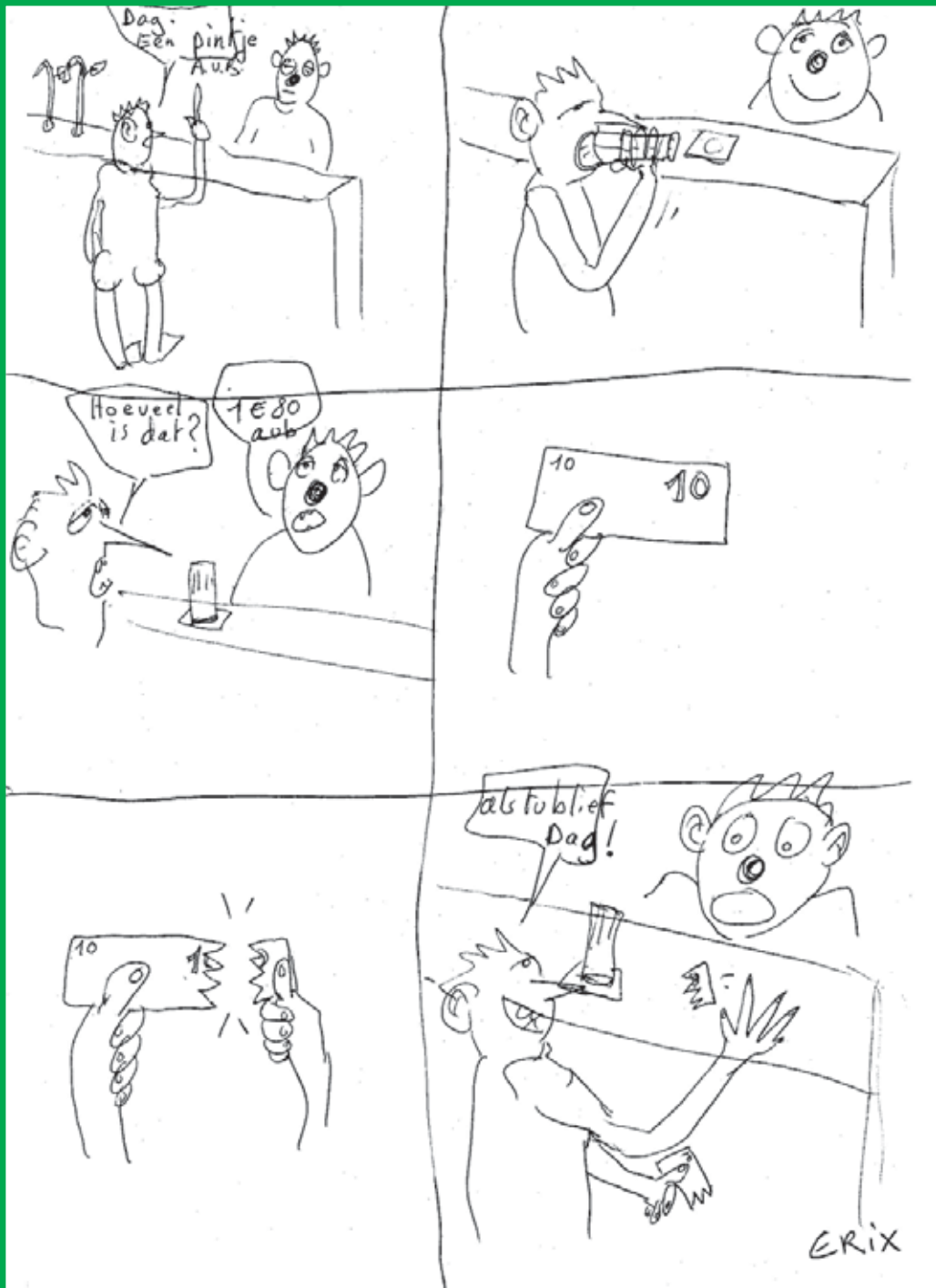
ne verteller die het kan weten

Annex

In St Malo gaan de vissers in december bij eb in het natte zand de St Jacob schelpen uitgraven. In de winter stonden hun vingers van Anneke en haar vriendinnen, stijf van de vrieskou omdat ze de hele dag natte vingers mosselen hadden verkocht. Het verhaal van het meisje met de zwavelstokjes is dan niet veraf...

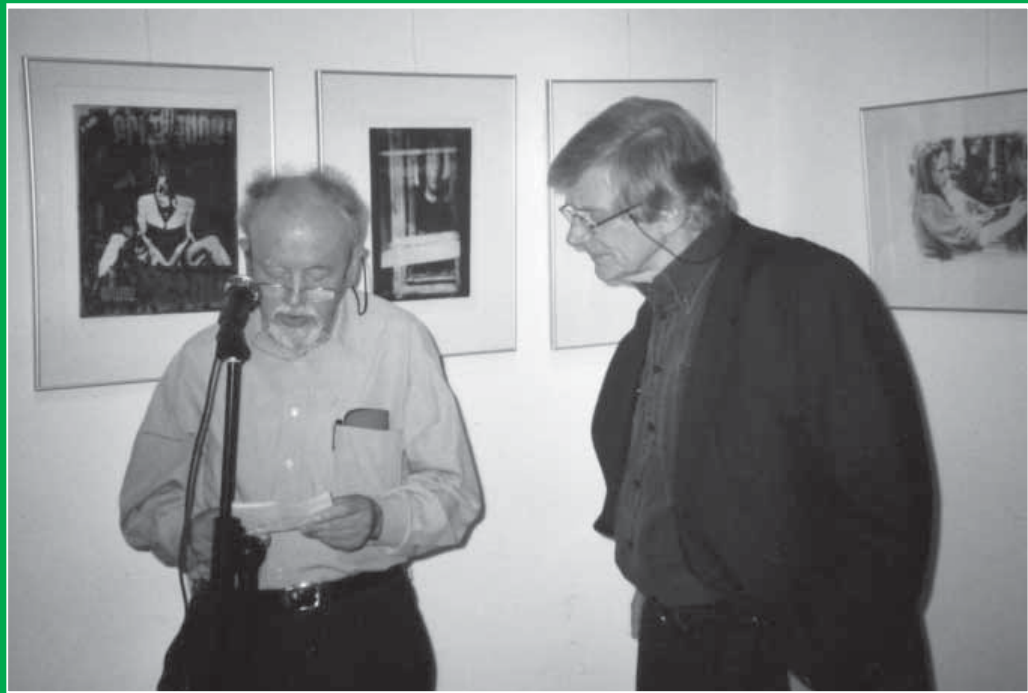
Als de Japanners er een mangafilm van maken dan loopt het op Linkeroever snel vol met Japanse en Koreaanse toeristen. Op de toeristische dienst van de stad kan je een gids voor Antwerpen vinden die Japanse en Koreaanse toeristen aanzet op ook Hoboken te bezoeken in de sporen van een jongen en zijn hond. Hoboken of al places. Een Antwerpenaar gaat toch niet op ne zondag wandelen, tussen de zilver en de Cockerill. Japanners en Koreanen hebben echter een cultuur waarin verhalen en emotionele gebeurtenissen verbonden worden aan specifieke plaatsen, en zij bezoeken op hun reizen deze verhalen en emoties.

Kunstkring Jacques Gorus

Jacques Gorus werd in 1901 geboren in Sint-Gillis/Dendermonde. Hij genoot een opleiding aan de Academie te Gent en aan het Hoger Instituut te Antwerpen. In 1920 vestigde hij zich te Antwerpen. Jacques debuteerde met impressionistische stemmingsbeelden van de Antwerpse havenbuurt. Hij vond eveneens inspiratie in genretaferelen met personages, Antwerpse stadsgezichten, volkse types, dokwerkers, straatmadeliefjes, zeelui, dronkenlappen... Hij verwierf faam als etser en publiceerde diverse etsenreeksen met Antwerpen als enig onderwerp. In 1929 reisde hij naar New-York, in 1955 naar Parijs en Spanje. Van 1946 tot 1968 was hij leraar aan de Academie te Antwerpen. Men vindt werk van hem in het Prentenkabinet en in het Museum Voor Schone Kunsten te Antwerpen. Op 14 november 1995 werd de V.Z.W. Kunstkring Jacques Gorus opgericht met als thuishaven de voormalige woning en atelier van de kunstenaar. De Kunstkring Jacques Gorus bewaart, verzamelt, catalogiseert, en maakt het oeuvre van deze graficus en schilder aan een breed publiek bekend. Er vinden ook andere manifestaties plaats om de aandacht te vestigen op het werk van zijn tijdgenoten en leerlingen evenals van hedendaagse kunstenaars, in het bijzonder grafici. Laatst toonden we oa. een retrospectieve met het werk van de Linkeroeveraar Willy Anthierens (zie ook foto en een ets op pag 7).

Beste Overkrant,

Naar aanleiding van uw schrijven over de IGLO straat; de nieuw aan te leggen straat als verbindingsweg tussen de Gloriantlaan en de Ernest Claesstraat, in een later stadium uit te breiden tot Halewijnlaan, waarbij ik alvast nogmaals mijn bezwaren uitspreek tegen het “in delen breken” van het Europark-park, wil ik U melden dat ik mij aansluit bij uw vraag naar een meer bij Linkeroever passende straatnaam.

Uw voorstel om de straat naar MAX ELSKAMP te vernoemen, steun ik dan ook ten volle. Ik had ook al aan EUGENE VAN MIEGHEM gedacht, vooral omdat hij, door de stijgende erkenning wereldwijd van zijn werk en betekenis, en het alhier gevestigde Van Mieghem-museum, Linkeroever op een positieve manier internationale bekendheid verleent. Doch, gevoelsmatig vind ik dat Eugene Van Mieghemstraat niet klinkt. Ik denk dan eerder aan Van Mieghemlaan, of Van Mieghemplein... dat bekt lekkerder.

MAX ELSKAMP, als dichter, schrijver, drukker, en excentriek verzamelaar van volkse artefacten, de “uitvinder” van het VolksKundeMuseum (1907-2007) is een tijdgenoot (en zielsgenoot) van Van Mieghem en de Red Star Line, een fascinerende periode uit de geschiedenis van Antwerpen én t Sint Anneke.

Van GLORiant (middeleeuws abel spel), over CAREL VAN MANDER (1548-1606; de kunstenaar, criticus en auteur van het “Schilder-Boeck”), tot ERNEST CLAES (1885-1968; dé volkse schrijver); verbindt MAX ELSKAMP (1862-1931*) dit alles op een subtiële manier. Daarom steun ik uw voorstel voor MAX ELSKAMP als nieuwe straatnaam op Linkeroever. Kan hij daar rustig liggen naast zijn vriend EMIEL VERHAEREN (Ps. Ook een romantische en ondergewaardeerde Franstalige Vlaamse dichter uit de Schelde streek. En dan mogen we Charl De Coster niet vergeten. Maar daarover later!)

* De volkskunde, die zowat een eeuw als liefhebberij en als wetenschap achter de rug heeft, maakte al een hele evolutie mee. Hoe langer hoe meer interesseert men zich behalve voor de mondelinge traditie – verhalen, liederen, sagen en sprookjes... - ook voor de materiële cultuur, zeg maar: de voorwerpen.

Volkskundigen doen dat vooral omdat er volgens hen veel verloren dreigt te gaan. In de 19 de - eeuwse vloedgolf van industrialisering en verstedelijking, omdat ze op zoek zijn naar de ziel van het volk, omdat ze dat ‘volk’ – lees: de boeren, vissers en alle eenvoudige lieden – als authentiek en ongerept beschouwen. Als het doorgeefluik van eeuwenoude tradities...

Vriendelijke groet:

Anne O’Niam (Iers immigrant derde generatie)

(bronnen: internet en het MAS)

Iets over de beeldekenen en hoe ze samengesteld worden

De Overkrant publiceert regelmatig illustraties waarin verschillende fotobeelden tot een geheel worden samengevoegd.

Regelmatige en getrouwe lezers van de Overkrant herinneren zich dat wel. Sommige zelfs met de opmerking dat er daarmee veel plaats in de krant verloren gaat en dat er te veel ruimte gegeven wordt aan illustraties.

De bedoeling van de redactie van deze krant is om via beelden dingen te zeggen waar woorden ontbreken. We mogen niet vergeten dat een aantal van onze lezers slechtienden zijn of het Nederlands niet goed beheersen.

Een fotomontage noemen we een beeld waarin verschillende fotobeelden samengevoegd worden tot één beeld. Montage verwijst hier naar de manier waarop de fotobeelden worden samengesteld. Een manier die veel overeenkomsten vertoont met de montagetechniek uit de film. De fotomontage ontwikkelt zich tezelfdertijd als het gebruik van fotobeelden in de geïllustreerde pers en in de grafische vormgeving.

We maken een onderscheid tussen een fotomontage en een collage.

In een collage wordt alles door elkaar geplakt, krantenknipsels, schildersdoek, tekeningen ... Een collage kan uit eender wat bestaan. Hoofdzaak is dat ze geplakt worden want collage betekend letterlijk "geplakt".

De fotomontage speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van beeldtaal. Hiermee bedoelen we de wijze waarop beelden in de pers, publiciteit ..., iets proberen te vertellen zonder de tekst te moeten lezen. In de beeldtaal wordt ervan uitgegaan dat een mededeling op het eerste gezicht moet kunnen verstaan worden.

De beeldtaal spreekt niet met woorden maar ze probeert indrukken te wekken. De meeste gereputeerde reclamebureaus werken met een team van specialisten. Hoe het beeld dient te werken en welke indruk het moet opwekken, wordt vormgegeven door verschillende grafische vormgevers en artdirectors op aanwijzingen van de opdrachtgevers en geadviseerd door ik noem maar wat: kleur- gedrag- en andere psychologen ... Hoofdzaak is dat de bedoelde indruk ontstaat en dat de toeschouwer gestimuleerd wordt om een blikje frisdrank of een pak chips te gebruiken.

In de beeldtaal wordt vooral geïnterpreteerd, verondersteld en vergeleken. Een combinatie wordt vergeleken met een andere. Elke combinatie heeft haar mogelijke interpretaties en geeft bijgevolg ook haar eigen mogelijke indrukken weer.

Beelden samen plakken is natuurlijk geen uitvinding van de Overkrant. Zolang er beelden zijn hebben mensen die met elkaar in verband gebracht. In de grotten van Lascaux, bij de opbouw van een schilderij of een foto.

Wat vertellen beelden? En wat vertellen ze niet?

Elk beeld en elke foto is in principe een montage van dingen die cultureel begrepen of niet begrepen kunnen worden. Soms is het zelfs belangrijk om te weten wat er afgebeeld wordt, om te weten wat de afbeelding voorstelt.

EEN VOORBEELD

Een foto van een boom.

Een foto van een kind.

Een foto van een bal.

Een foto van de zon.

Deze vier foto's samen in een raster verwijzen automatisch samen naar het spelen van kinderen buiten in de zomer.

Het kind zal van bij het begin een vriendelijke indruk opwekken in relatie tot het spelen in de zon.

Als we de boom vervangen door de zee, wordt het een echt feest. Want we zijn aan de zee, dus het is echt vakantie. Het kind krijgt nu een badpak aan.

In de onderhoek verschijnt de afbeelding van een duidelijk herkenbare verpakking van zonnecrème. De tekst wijst op het beschermen tegen zonnebrand. Maar dat was reeds lang duidelijk.

We gebruiken hier met andere woorden beelden zoals woorden. In het hierboven beschreven voorbeeld doen we dat op het niveau van het eerste studiejaar, woordjes geleerd worden.

Dit is een boom.

Dit is Jan.

Het kind moet tenslotte een naam hebben.

Dat Jan uit de oefening niet in de klas zit weten de kinderen uit het eerste studiejaar ook. Het model Jan krijgt hierdoor verschillende niveaus van abstrahering en van identificatie.

Abstrahering: de Jan uit het voorbeeld zit niet in de klas en is een onbekend kind, het is eventueel zelfs een tekening. Identificatie: Jan is hoewel wij hem niet kennen een kind zoals wijzelf dat graag zouden zijn en dat speelt met een bal. De kinderen stellen zich geen vragen of Jan echt bestaat of niet. Jan is Jan, en vanaf nu behoort hij tot hun wereld.

Jan staat naast de boom.

Wat doet Jan naast de boom?

Hij speelt. ...? Hij speelt met een bal.

Hier is de bal.

Wanneer speelt Jan met een bal naast de boom?

Als de zon schijnt kan Jan buiten spelen.

De Jan uit ons voorbeeld wordt een Philip. De abstracte naam wordt vervangen door een concrete en gekende persoon in de familiefoto.

De foto's uit het familiealbum maken hun eigen montages:

Als we nog eens samen komen met Nieuwjaar moeten we eens ne foto trekken van ons allemaal. Allemaal samen op de foto toen dat ons Wiske er nog bij was: nonkel Jan, tante Emma, Wiske, de pa, moeke en de Tinne samen met de Robbe van vuer." of "Hier staan wij op ons traawreis naar Parijs met vanachter de Eiffeltoren."

Het familiealbum maakt gebruik van dergelijke montages om verder te monteren in de vertelling van het leven.

"En hier onze Jan met Mieke op 't strand van Sint Ann, en op den achtergrond nog nen boot. Hij was toen 3 jaar en maar bleiten omdat zijnen cremegelas in 't zand gevallen was en hij geen andere kreeg. Wij hadden het in dien tijd nie breed. Ik weet nog dat de Jan toen af en toe aan

de dokken kon waarken mor dan me een gruu koart, en da was nog van veur das ze ne groten dop kregen, moar ja. Later is hem dan op de Ford gaan waarke en hebben we ons eerste oototje kunnen kopen. Hier se. Hier staan we met ons eerste voituur.....

De vertelling wordt verder opgebouwd via voorwerpen, landschappen, kledingstukken, situaties die betrekking hebben tot het leven en de afbeelding hiervan en dit in relatie met de hoofdvertolkers van het verhaal.

Het vertellen van het verhaal blijft echter beperkt tot de kleine kring van familieleden, vrienden en kennissen. Voor diegene die Onze Jan, Mieke, Wiske en de Robbe niet kennen blijven ze de figuren op de foto's. Onbekenden met wie eerst onder bepaalde omstandigheden een relatie kan worden opgebouwd.

Frans en Roger in het gras samen met Irma van de nudistendub terwijl Francine achteraan in het beeld in een plas water stapt, kan als schilderij beroemd worden en het is bijna onbelangrijk wie ze waren. (Maar dat is een ander verhaal over beelden waar we zeker nog op terug komen.)

Wij, dat zijn Onze Jan met Wiske, tijdens de reis naar Parijs bij de Eiffeltoren, is een foto die bijna in alle familiealbums terug te vinden is. De trouwreis naar Parijs is trouwens in Frankrijk een gebruik. We kunnen ons enkel een variatie aan mensen voorstellen die allemaal onder dezelfde Eiffeltoren gefotografeerd werden. En misschien zelfs door dezelfde fotograaf, vanuit het zelfde standpunt.

Waarom niet voor een bekende woonblok van de Ernest Claesstraat ?

De scheve toren van Pisa, het Atomium, en zelfs het stadhuis, het Steen en de rede van Antwerpen prijken op ettelijke familiefoto's.

Maar we kennen deze gebouwen ook van andere afbeeldingen.

Vroeger werden de foto's van de kinderen onder het beeld van Brabo gecombineerd met een kleurrijke postkaart van het stadhuis.

De familiefoto wordt pas echt interessant wanneer ze iets laat zien van de omgeving waarin het leven zich afspeelt. Zo was het hier vroeger of zo was het daar.

Greet Viaene

Een foto uit het familiealbum met omgeving van vroeger krijgt een documentair karakter. Vooral wanneer het gaat over een omgeving of over evenementen waarover de herinnering vervaagt. Bv. foto's van het leven op Linkeroever tijdens de bouw van de verschillende wijken. (Bouwfirma's en de architecten maken weliswaar ook foto's voor hun archief. Maar deze foto's tonen enkel gebouwen en de verschillende stadia van de werken. Ze vertellen niets over het leven in de omgeving van de werken.)

Zo is het ginder krijgt een documentaire betekenis, in beelden over het leven op die plek. Het kan ook zijn, wat ik erover wil laten zien.

Soms is het enkel wat we gezien hebben tijdens een reis of in de vakantie.

Alle landen zijn mooi tijdens de vakantie. (lachende meisjes en blauwe hemels)

En het gras is altijd groener aan de overkant, van de stroom.

Van uit Antwerpen kan ik mij Manilla, Seoel of Kaapstad helemaal niet voorstellen. Laat staan dat ik mij een beeld kan vormen over hoe het is om in Kongo, India of Kirgizië te leven. Het enige dat ik eventueel kan waarnemen over ginder, maak ik op uit indrukken uit de documentaires op TV. (Overal oorlog en ellende.)

Wat weet ik nog van het leven vroeger wanneer ik in de winter door een draai aan een knop de verwarming opzet

en niet eerst in de kolenkelder moet om enkele verdiepingen hoger de kachel aan te steken? En wat weet ik van het leven van de "anderen" wanneer ik me in mijn vertrouwde huiskamer voor TV nestel, of de ijskast open en tussen de voorraad eten uit een variatie aan frisdrank kan kiezen. Dan is heel de wereld ver weg en bestaat zowel vroeger als ginder enkel nog als herinneringen of als beelden, of herinneringen aan beelden.

Wanneer we over vroeger of ginder willen vertellen hebben we aan enkelvoudige beelden niet genoeg. We doen dan beroep op beeldreeksen en combinaties tussen specifieke en met zorg gekozen beelden die een indruk proberen te geven van wat we eigenlijk willen vertellen.

Elke mededeling is een kwestie van beeldreeksen en mogelijke combinaties, van beelden kiezen en leren beelden lezen.

Maar let op! Welke beelden we kiezen en wat we met deze beelden willen mededelen vertelt meer over ons zelf dan we zouden kunnen vermoeden.

Diegene die erin slagen om een combinatie te maken tussen vroeger of ginder en nu en hier, die krijgen achteraf "ne" kus van de juffrouw" en worden eens lekker in de bloemekes gezet!

Voor wie meer wil weten: Elke woensdagmiddag: Doe mee! Ateliers. Ernest Claesstraat.

Voor het raam

De droom van een niet verder ter zake doend iemand

Mikhael Cazjim had ons een vervolg beloofd op zijn leesstuk uit de vorige editie (Zie: Overkrant, Jaargang 4 - Zomer 2007). Bij onze laatste samenkomst op zijn appartement aan de Halewijnlaan vonden we hem in een moedeloze stemming. Mikhael vertelde ons dat hij de laatste tijd last had van slaapstoornissen die het hem bijna onmogelijk maakten zich voldoende te concentreren op dagdagelijkse schrijversactiviteiten. “Ik kan er niet aan doen, maar ik geraak nu niet verder. Hoe graag ik het ook zou willen. Schrijven is voor mij niet alleen woorden op papier zetten. Ik moet er ook voor in de juiste stemming zijn.” “Mijn vrienden in, Staraja Roessa maken moeilijkheden, schrijft mijn moeder. Het schijnt dat ze willen dat ik hen kom bezoeken, maar ik zou niet weten hoe ik dat moet regelen. Maar ja wat vertel ik je allemaal? Daarmee kom jij ook niet verder. Misschien heb je iets aan een van mijn nachtelijke dromerijen? Het is in een onmogelijke stijl. Het is een droom. Het lijkt me helemaal niet bruikbaar, maar als je wil mag je het publiceren.”

Het zou iets groots moeten worden. Groot in formaat, groots in uitbeelding. Zeven naakte figuren zoals bij Rubens in een grasveld. Op de achtergrond het kasteel van het dorp waar hij geboren was. In de lucht een zwerm duiven. Aan de rand van de kasteelvijver een feest zoals in de schilderijen van Breugel. Het geheel zou hij uitbeelden in avondlicht. De figuren zouden wulps en toch natuurlijk moeten geschilderd worden. Ze moesten bij de toeschouwer het zelfde effect geven van de figuren in “Le Dejeuner sur l’herbe”. De vogels moesten die van Snijders uit het museum kunnen overtreffen. Het feest aan de vijver zag hij nog dynamischer en gekker dan dat wat het familiebedrijf “Breugel” in haar beste dagen van zich had gegeven. Voor de bloemen was hij te rade gegaan in de schilderijen van “Van Gogh”. Bloemen schilderen leek hem iets moeilijks en dat wou hij eenvoudig met kleurstippen oplossen.

Het geheel moest, hoewel het zijn eerste werk was, minstens tweemeter op tweemeter zijn. Hij had zich over de prijzen geïnformeerd in de winkel naast de kunstacademie. Er waren verschillende soorten doek, de goedkoopste mocht het niet zijn. Het moest goed worden. De doek opgespannen bestellen was weliswaar duur, maar het moest en mocht wat kosten. Een transportfirma zou het opgespannen doek naar huis brengen. De doeken zouden met een ladderlift naar de vierde verdieping gebracht worden. De gecontacteerde transportfirma had hun basisprijs aan hem doorgegeven.

Naast het dressoir had hij ongeveer nog een twee meter vrij en daar kon het tegen de muur geleund staan. Voor een Schildersezel had hij spijtig genoeg geen plaats. Het plafond van zijn woning was eenvoudigweg te laag. In de winkel naast de academie had hij ook geïnformeerd over de prijs van een rijk geschakeerd palet aan kwaliteitsvolle olieverf kleuren. Hij moest op zijn minst van alles wat hebben. Verschillende gelen, roden, blauwen. Ook hier mocht hij niet zuinig zijn het betrof immers een doek van twee op twee. Bij de penselen werd hij even radeloos. Hij had weliswaar gehoord dat zelfs beroemde kunstenaars met goedkope penselen schilderden, maar

hij geloofde dergelijke verhalen niet. De verkoper in de winkel kon op zijn nieuwsgierige vragen over het verschil in kwaliteit enkel verwijzen naar de dure penselen met marterhaar omdat die ook door de studenten in de academie gekocht moesten worden. Over een eventueel kwaliteitsverschil bij het schilderen konden ze hem geen aanwijzingen geven.

Thuis had hij alle bedragen nog eens in een schriftje opgeschreven en opgeteld. Het te investeren bedrag was enorm. En hij dacht erover na zoals hij een jaar eerder de financiering van een nieuwe auto had berekend. Toen was alles een stuk eenvoudiger geweest. Men had hem zelfs een afbetalingstermijn op maat van zijn inkomen berekend. Nu moest hij alles zelf en in een keer kunnen investeren. Hij bekeek het saldo op zijn spaarrekening. Dacht na over de toekomst. Dacht na over de grootte van de appel voor de dorst. De echte dorst, want je wist maar nooit wat er in een mensenleven allemaal kon gebeuren. Opnieuw berekende hij zijn maandelijks budget na aftrek van de vaste kosten. Hij moest stoppen met roken. Roken was duur, dacht hij terwijl hij in de asbak de peuken telde. Maar zelfs bij deze gedachte geraakte hij geïrriteerd en automatisch stak hij een sigaret op. Om beter over de cijfers te kunnen na denken. Maar alles wees erop dat de cijfers in zijn budget, zijn kunstenaars-carrière dwarsboomden.

Hij had weliswaar gehoord dat het ook anders kon. Dat je ook met eenvoudige materialen iets kon tekenen en schilderen. Maar een kleiner formaat leek hem niet serieus genoeg. Een kleiner formaat dat was zo amateuristisch. Goed genoeg voor van die zondagsschilders die nooit iets worden. Die zich in hun afbeeldingen beperkten tot het formaat van hun kleine schildersdoekjes. Die geen echte of grootse dingen realiseerden. Bovendien waren het te kleine formaten om tegelijk zeven naakte figuren en een heel kasteel met feest in onder te brengen. Aan een ander thema viel zelfs niet te denken. Dit was zijn thema en dit moest op dit formaat kunnen en in olieverf uitgevoerd worden. Dat was zijn concept. En daar viel niet over te discussiëren. Het zou en het moest

alles of niets worden. Anders was het geen kunst. Anders was het de moeite niet waard om er überhaupt mee bezig te zijn. Anders kon je maar beter stoppen en doen zoals alle anderen. De TV, de voetbal op zondag. Neen en nog eens neen. Ik moet het kunnen bewijzen, dacht hij. En ik kan het alleen bewijzen met twee op tweemeter groot zeven naakte figuren met een kasteel en een feest. Ik moet het kunnen bewijzen met een feest te schilderen zoals Breugel, figuren zoals Rubens, avondlicht zoals dienen Duits met zijn landschappen. Maar bij mij hebben die landschappen ook bloemen zoals in de landschappen van Van Gogh. Mijn kasteel is trouwens gedacht als het kasteel uit Sneeuwwitje. Mijn schilderij zou niet een deel weergeven maar alles. Het zou een sprookje kunnen zijn en toch erotisch, het heeft een symbolisch karakter met het gebruik van het getal zeven. Zeven naakte figuren. Waarom zeven? Laat ze daar in de kunstgeschiedenis maar eens hunnen kop over breken. Het verwijst naar het feest. Naar de natuur. Naar het universum, door de vogels in de lucht te plaatsen en niet zoals die fransman die fazanten tussen de bomen schilderde. Neen vogels moeten vliegen en waar vliegen ze? In de lucht natuurlijk. Het zou een naturalistisch symbolisme zijn, of een symbolisch naturalisme met historische verwijzingen. In elk geval een nieuwe stroming. Iets waar ze nog nooit aan gedacht hadden. Iets nieuws. En waarom niet?

En nu dit. De cijfers in zijn budget toonden een moeilijk te meesteren financiële realiteit. Het begin van een artistieke carrière werd hierdoor gedwarsboomd. Als? Als hij rijk had geweest dan zou het er helemaal anders hebben uitgezien. Dan had geld geen rol gespeeld. Dan was hij met een taxi naar de winkel gegaan en had eenvoudigweg de rekening laten opsturen. Dan had hij een atelier met veel licht laten bouwen naast het huis waar hij dan in zou wonen. Dan had hij niet moeten rekenen. Dan zou alles eenvoudig zijn. Hij zou een catalogus laten drukken en een beroemde kunstcriticus betalen om een literaire evocatie te schrijven die hij op de vernissage zou laten voordragen door een populaire acteur, die de juiste nadruk op de woorden kon leggen. Hij zou een ruimte kunnen huren in het centrum van de stad. Er zou champagne vloeien. Het zou een feest worden zoals in het schilderij waar hij aan dacht. Het feest zou een deel van het concept zijn. Misschien wilde de dierentuin wel een olifant uitlenen om naast de ingang de aandacht van het publiek te trekken? Enkele aantrekkelijke modellen zouden de bezoekers begeleiden tot voor het schilderij. Het zou niet mis kunnen gaan. Als. Alleen al het realiseren van dat spektakel zou van hem een beroemdheid maken. Zijn naam zou de ronde doen en op ieders lippen liggen als er over kunst gesproken werd.

Mikhael Cazjim

Vzw Attaani

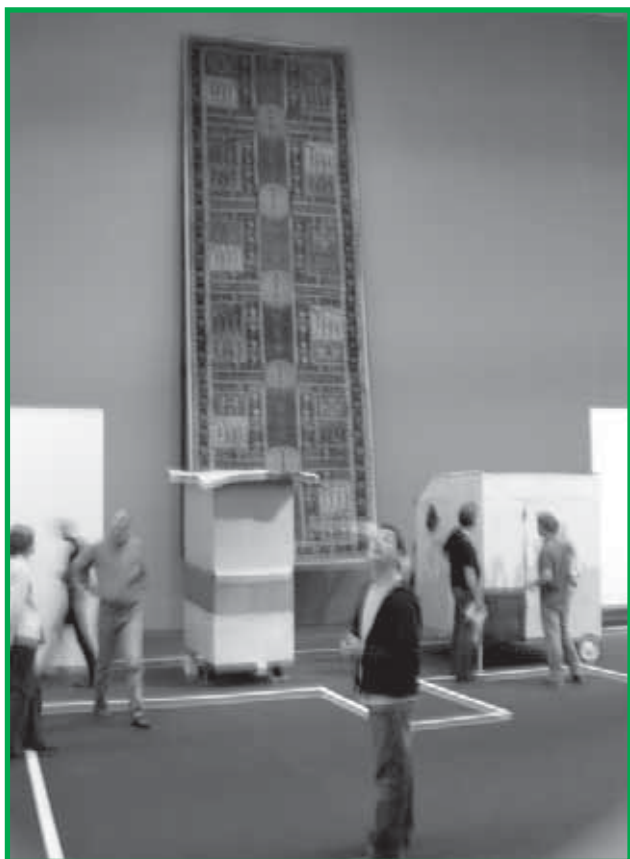

foto: Jean Manouchem

Pootoogook 01, Watching george bush on tv, 2003/04,
© Dorset Fine Arts, Toronto, Courtesy Feheley Fine Arts,
Toronto, foto's Cape Dorset en omgeving:
National Geography.

Geachte,

Omdat U regelmatig berichten publiceert die betrekking hebben tot cultuur wou ik je het volgende mededelen. Als lid van de VZW Attani (vzw in oprichting) ben ik vorige zomer een kijkje gaan nemen op het groots kunstevenement in Kassel (Duitsland) de Documenta.

Ik wilde U laten weten dat ik ten zeerste teleurgesteld ben. Alles wordt in het westen verkeerd begrepen. Ofwel begrijp ik het westen niet. Ik vond de tentoonstelling niet goed. Waarom niet?

Ik ben in een ruimte geweest waar een tapijt schuin tegen de muur geleund staat tussen een aantal andere dingen en een giraffe uit het museum van Damascus. Weten jullie dan niet dat tapijten bij ons altijd op de grond liggen. Jullie kijken naar tapijten, wij gaan er op bidden. Een tapijt is altijd een hulding. Diegene die erop gaat zitten huldt mee wat het tapijt huldt. Verder wilde ik U laten weten dat er betere en mooiere tapijten in de handel zijn. Ge moet maar eens gaan kijken in de Leopoldstraat te Antwerpen.

De vrouwen uit onze streek doen dat beter. Zij doen het helemaal anders. Als ge wilt weten hoe zij dat doen, kom dan kijken. Ik zal het U tonen. En ge zult zien, veel beter. En waarom zijn zij niet op die tentoonstelling?

Ge moet begrijpen dat je na een dergelijke vaststelling geen goesting hebt om nog verder rond te kijken. Ik heb informatie gezocht waarom dat tapijt schuin tegen de muur stond maar niemand verstond mij. Dus hoop ik op deze weg contact op te nemen met mensen die mij een antwoord kunnen geven. Ik zou dat echt eens willen weten.

Wat ik wel gezien heb en waarnaar ik met veel sympathie terugdenk, zijn de tekeningen van Annie Pootoogook. Annie zij is geboren in 1969 en leeft in Cape Dorset / Nunavut (Canada), dat is ergens in het noorden in de buurt van de Hudson straat geloof ik. Zij behoort tot de Inuit. Een Eskimogroep waar mijnheer Rasmussen ooit op bezoek was. Ik ben zelf nooit zo noordelijk afgedwaald op mijn trektochten. Het moet daar redelijk koud zijn, enfin te koud voor mijn zuidelijk temperament. En ze hebben in de winter veel tijd om TV te kijken zoals bij ons dus.

Maar die Annie heeft zelfs een galerie gevonden en haar werk verkocht aan een beroemde kunstverzameling. Haar bijdrage werd ondersteund door de Ambassade van Canada, The Canada Council for the Arts en de The Power Plant Contemporary Art Gallery, Toronto.

Ik veronderstel dat haar afbeeldingen meer vertellen over de reële en barre leefomstandigheden van de Inuit dan dat men zou kunnen vermoeden. Ik vind dat de realiteit die achter deze tekeningen schuilgaat in elk geval heel desolaat is.

Ik wilde je ook nog bedanken voor de publicatie van mijn tekeningen. Mijn vriendin leest juist een boek over de Joodse schrijver Franz Kafka geschreven door de Franse filosoof Gilles Deleuze en zijn vriend de psychiater Felix Guattari.

In dit boek schrijven ze: "De tegenstelling tussen leven en schrijven, tussen kunst en leven bestaat enkel vanuit het standpunt van de grote literatuur" Wat je wilt zeggen is belangrijker, dan hoe je het zegt! Spreken, schrijven en beelden maken over de emoties in het leven zijn veel belangrijker dan de stijl en de vorm. Het spreken vanuit het kleine en het individuele staat altijd tegenover de officiële cultuur en is bijgevolg altijd politiek. Het spreken van individuen en minderheden is in dit opzicht de politiek van het ondermijnen van het gezag en de algemeenheid. Minderheden spreken vanuit hun eigen context, en geven uitdrukking aan hun eigen context. Annie vertelt over het leven in het hoge noorden, de Franz over de bureaucratie en zijn isolement, en de Jean is

ergens onderweg tussen Kassel en Antwerpen,
Jean Manouchem
VZW Attaani
(attaani = iemand heeft gegeven.)

Ps ingesloten enkele tekeningen van Annie. Als ik de mensen van de Documenta goed begrepen heb mag je die tot 31 december 2007 gratis publiceren als je de bron enz. goed vermeldt. Doen, zou ik zeggen. De foto van het tapijt heb ikzelf bewogen.

De meisjes
doen het in de
hedendaagse kunst
niet slecht, ga in de
kerstperiode maar
eens kijken in het
MUHKA:

Tekening: Frederick Bell

IF I CAN'T DANCE, I DON'T WANT TO BE PART OF YOUR
REVOLUTION, EDITION II: "FEMINIST LEGACIES AND
POTENTIALS IN CONTEMPORARY ART PRACTICE" VAN
27 OKT 2007 - 06 JAN 2008

In het vierdelige project Feminist Legacies And Potentials In Contemporary Art Practice wordt nagegaan welke ideeën er vandaag leven bij kunstenaars als het om feminisme gaat en vooral welke vorm zij daaraan geven.

Persfoto MuHKA: Lili Dujouri (Videostill)

Deelnemers aan de
Venstergalerie en de
Doe mee! Ateliers, tijdens
een opening in het MuHKA.

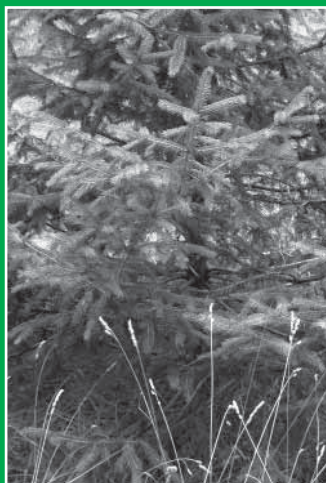
(Ingezonden Foto: Dirk Vermeirre,
onze paparazzi van dienst.)

*Vandaag zijn d'engelen
de schouw ingevallen.
Zij kibbelen, beknibbelen
op m'n aardse bestaan.*

*Dit is een dag
met hagen als oevers
Op mijn stappen
strand ik tegen hen aan.*

*Dit uur, geveugeld,
zonder pennen, zonder onderstrepen.
Dit uur waarop je gaat dwepen
met het leven,
met jou.*

Anna De Ridder

Kerst op Linkeroever 2007

www.kerstplinkeroever.be

kerstplinkeroever@hotmail.com

-
- zaterdag 1/12 - 20 uur - Kerstconcert St-Annakoor met optreden Will Ferdy Kerk Sint-Anna-ten-Drieën, G. Burssenslaan
-
- zondag 2/12 - 14 tot 18 uur – Vertelnamiddag 'De Wereld is om de hoek' verzamelpunt St-AnnekeCentrum (SAC), Hanegraefstraat, organisatie: ALO vzw en buurtregie
-
- vrijdag 7, za 8 en zo 9/12 - 14 tot 17 uur - Kerstbazaar Revalidatieziekenhuis, A. Vermeylenlaan
-
- zaterdag 8 en zondag 9/12 - Kerst-, Hobby- en Geschenkenbeurs op za: 14 tot 20 uur - CC O.L.V. Ter Schelde en O.C. Katrinahof op zo: 11 tot 17 uur - CC O.L.V. Ter Schelde (Fromentinstraat)
-
- zaterdag 8 en zo 9/12 - 10 tot 17 uur - Kerstmarkt seniorencentrum Top Hat, Dwarslaan
-
- dinsdag 11/12 - 14 uur - Kerstmarkt Dienstencentrum Ter Welen, E. Claesstraat
-
- dinsdag 15/12 tussen 15 en 18 uur vzw LEEF nodigt iedereen uit om langs te komen op haar 10de kerstmarkt In de gebouwen van Schep Vreugde, gelegen op de Blancefoerlaan 100 (tussen het senioren centrum (Top Hat) en het fitnesscentrum)
-
- zaterdag 15/12 - 20 uur - Kerstconcert Politie Antwerpen Kerk Sint-Anna-ten-Drieën, G. Burssenslaan
-
- zondag 16/12 – 11 uur - Brunchtheater 'De 3 Jeanne's' Toneelstudio Gloriant, Goethestraat 3
-
- zondag 16/12 - 15 uur – Kerstconcert, St-Lucaskerk, Europark
-
- dinsdag 18/12 - 14 uur - Vertelling 'Het meisje met de zwavelstokjes' door vzw het Uitzicht in: Dienstencentrum Ter Welen, E. Claesstraat
-
- woensdag 19/12 - 14 uur - Kerstconcert Muziekacademie Seniorencentrum Top Hat, Dwarslaan 9
-
- donderdag 20/12 - 12 u - Kerstfeest met dansnamiddag Dienstencentrum Ter Welen, E. Claesstraat
-
- vrijdag 21/12 - 14 uur - Optreden dansgroep 'Loubistok' Dienstencentrum Ter Welen, E. Claesstraat
-
- donderdag 27/12 - 14 uur - Christmas Show met 'The Ronald Lee White Dancers', Dienstencentrum Ter Welen, E. Claesstraat
-
- zondag 30/12 - 11.30 uur - Kerstliederen zingen KWB-Kerststal, Melis Stokelaan/Gloriantlaan
-
- zaterdag 12/01/08 - vanaf 17 uur – Kerstboomverbranding, Frederik Van Eedenplein

En verder:

- van 15/12/07 tot 12/01/08: Themaopstelling 'Muziek' en 'Kerstverhalen' in Bibliotheek Elsschot Kerststal door KWB-Linkeroever op pleintje Melis Stokelaan

Bibliotheek Elsschot wordt gerenoveerd

Van 29 oktober tot en met 17 december 2007 is Elsschot gesloten voor renovatiewerkzaamheden. Op dinsdag 18 december heropent de bibliotheek haar deuren met als extra aanbod een nieuwe filmcollectie.

Voor bijkomende informatie kan u steeds contact opnemen met de klantendienst via het gratis nummer 0800 922 93 (Biblijn), van maandag tot donderdag van 9 tot 20 uur en vrijdag van 9 tot 16 uur.

(mvg, Kristine De Bock, bibliotheek Antwerpen)

Achterkrant

Yo! Overkrant

Wij zijn jongeren van Linkeroever en wij hebben meegewerkt aan een tentoonstelling in het Diamantmuseum! Bling Bling de juwelen van de Hip Hop dat gaat over ons! Wij hebben hard gewerkt samen met jongeren en organisaties (oa RedA) om dit in te richten! We hebben ook toffe video's gemaakt die ja daar kan bekijken en er is een hoop Bling Bling in de etalages! Je kan ook een rondleiding krijgen en er zijn coole walkdinges om naar te luisteren terwijl je de tentoonstelling bekijkt! Als je naar beneden gaat kom je langs de scratch boards en op't gelijkvloers kan je de "merchandising" kopen: COOL! Bekijk ook even het mooie werk van onze Grafitty Artists!

"The Crown Jewels of Hip Hop" Diamantmuseum Antwerpen (Astridplein naast de Zoo) van 15 sept tot 31 dec 2007.
www.diamantmuseum.be

Wij wilden nog ff melden dat onze Bling Bling tentoonstelling de "Gouden Shot" prijs gewonnen heeft wegens "vernieuwend Vlaams cultuurproject". Tof hé! Groetjes, Zenia Morais !!!

Colofon

Overkrant is het resultaat van de samenwerking tussen de leden van de buurtraad "Euroteam" vzw, Samenlevingsopbouw Stad Antwerpen en Morguen vzw (eindredactie: Marc Schepers). De "Overkrant" wordt gepubliceerd met de steun van het District Antwerpen.

Willy Anthierens, Baardmans, Frederick Bell, Jos Budel, Mikhael Cazjim, Kristine De Bock, bibliotheek Antwerpen, Anna De Ridder, Gilles Deleuze en Felix Guattari, Leen Derks, Lili Dujouri, Erix, Jacques Gorus en de vzw Kunstkring Jacques Gorus, Sophie Goyvaerts, Robby Hermans, Kerst op Linkeroever, Linkeroever als Linkeroever, Peter Liekens, Jean Manouchem, Benedict Mayuku, MuHKA, ne verteller die het kan weten, Anne O'Niam, OCMW Dienstencentrum "Ter Welen", Annie Pootoogook, Marc Schepers, Socio-cultureel overlegplatform: Link!, "The Crown Jewels of Hip Hop", Omar Van Meervelde, Venstergalerie en Doe mee! Ateliers, Dirk Vermeirre, onze paparazzi van dienst, Donald Vermeulen, Greet Viane, VZW Attaani, Phil Waueters, Werkgroep Europark monteren... Wij kijken uit naar uw naam in de volgende uitgave.

VU: Morguen vzw/ Leen Derks, Waalse Kaai 22, 2000 Antwerpen
 Contact: 0496.313931, of: morguen@telenet.be

Met de steun van Stad Antwerpen | District Antwerpen

MORGUEN VZW

